

Foto – Peter Lukáč ml.

Detstvo je jedným z najkrajších, ale zároveň najzložitejších období života. Pre dieťa je všetko nové, úžasné a fascinujúce. Trpezlivá ruka rodiča ho vedie touto kľukatou cestou poznávania, pomáha mu vytvárať si hodnoty, postoje a ideály, z ktorých bude čerpať celý život. Mama a otec sú preň nezriedka stelesnením múdrosti, cnosti a všetkých vznešených vlastností. Dieťa pozoruje, učí sa a opakuje. Učí sa, že nie všetko môže dostať hneď, že niektoré veci si vyžadujú trpezlivosť a čas. Ak v záhrade vysadí semienko mrkvy, nebude môcť hneď na druhý deň zbierať šťavnatú úrodu. Musí trpezlivo čakať, trhať

burinu a polievať a až po niekoľkých týždňoch či mesiacoch dostane zaslúženú odmenu. Ak zasadí mladý stromček, nebude z neho o týždeň veľký strom. Potrebuje lásku, starostlivosť a opateru, aby vyrástol zdravý, s pevnými koreňmi. Trpezlivosť je vlastnosť, s ktorou máme často problém aj my dospelí. Neustále sa niekam náhlime, všetko by sa malo stať okamžite, aby sme ušetrili drahocenný čas, ktorý nám stále chýba. Rodičia by však mali byť obzvlášť obozretní, aké vlastnosti vstúpajú do mysli a srdca svojich potomkov. Ak im ukážu, že nie každý rozmar je možné splniť a nie každé veľké želanie sa stane skutoč-

nosťou hneď, ako si naň pomyslia, bude ich život oveľa jednoduchší. Dieťa sa najlepšie učí príkladom. Nasáva všetko, dobré aj zlé, a je len na rodičovi, aby pomohol tieto informácie správne roztriediť a k srdcu si dieťa zobralo len to, čo mu v živote prospeje a vďaka čomu bude lepším človekom. Je to veľmi zložitý a dlhotrvajúci proces, ale hodnoty, ktoré nadobudne v detstve, budú základom pre jeho povahu v dospelosti. „Postoje, ktoré získavame v dospelosti, sú vyryté v piesku. Hodnoty, ktoré sme prijali v detstve, sú vytesané do kameňa.“ (John Adair, britský teoretik) ■

Veronika Bullová

Prečítajte si

Pri testovaní na covid prešli
testom nielen občania, ale aj obec
strana 5

Petrov zdar! alebo O čom je rybárstvo
strana 8

V Levároch sa vykoľajil vlak
strana 12

Predstavujeme referentku stavebného úradu Danu Gáborovú

Pani Gáborová, ako dlho pracujete na Stavebnom úrade vo Veľkých Levároch?

Na stavebnom úrade pracujem od apríla 2004.

Čo presne je náplňou práce referenta stavebného úradu?

Náplňou práce referenta stavebného úradu je vydávanie stavebných povolení, územných rozhodnutí, kolaudačných rozhodnutí, rozhodnutí o zmene stavby pred dokončením, predĺženie lehoty výstavby, zápis neskolaudovaných stavieb do roku 1976, ohlasovanie drobných stavieb a stavebných úprav, vydávanie územne plánovacích informácií, záväzných stanovísk k investičným zámerom a k navrhovaným stavbám, vydávanie potvrdení a stanovísk pre ostatné inštitúcie a vydávanie stavebných povolení ako špeciálny úrad pre miestne a účelové komunikácie.

Kedy sú občania povinní kontaktovať stavebný úrad?

Občania sú povinní podať stavebnému úradu ohlasenie drobnej stavby s rozlohou do 25 m² (napr. stavby garáže, kôlne, stavby na chov zvierat, letnej kuchyne, prístreškov rôzneho charakteru, oplotenia).

V prípade stavebných úprav, ktorými sa

mení vzhľad domu (ide napr. o prístavby a nadstavby, teda o zväčšenie úžitkovej plochy), pri novostavbách rodinných domov a pri budovaní nových inžinierskych sietí zabezpečujúcich elektrické rozvody nízkeho napätia, rozvody vody, kanalizácie a plynu sú občania povinní požiadať o stavebné povolenie.

Pri realizácii domových prípojek treba požiadať o povolenie rozkopania verejného priestranstva, chodníka či cesty, resp. ich poďrazenia.

Je neohlásenie drobnej stavby problém?

Ak občan neohlási drobnú stavbu, ide o čiernu stavbu. A tá majiteľa nehnuteľnosti raz dobehne. Skôr či neskôr nastane situácia – či už pri predaji nehnuteľnosti, alebo v dedičskom konaní –, keď treba stavbu usporiadať. Vtedy treba stavebné povolenia vybaviť dodatočne – je to drahšie a nevybaví sa to na počkanie. Stavebník čiernej stavby sa navyše vystavuje riziku pokuty a nariadeniu stavbu odstrániť.

Kedy ohlasenie nie je nutné?

Ohlasovať netreba výmenu okien pri dodržaní pôvodného rozmeru a delenia; výmenu dverí pri dodržaní pôvodného rozmeru; výmenu výplne existujúceho oplotenia, pokiaľ sa nemení jeho charakter; výmenu strešnej krytiny.

Ako vás môžu občania kontaktovať?

Občania ma môžu kontaktovať na tel. č. 034/20 23 105 alebo na emailovej adrese stavebnyurad@levare.sk. Tlačivá súvisiace s vybavovaním stavieb si môžu stiahnuť z webovej stránky levare.sk. ■ LuK

Obec získala dotáciu na obnovu pomníka padlým

Začiatkom roka 2020 sa obec začala snažiť o získanie finančného príspevku na obnovu pomníka padlým občanom v prvej a druhej svetovej vojne. Pomník z pieskovca sa nachádza pri rímskokatolíckom kostole a je výrazne poškodený zubom času. Úsilie obce sa opäť vyplatilo – úrad vlády poskytne obci finančné prostriedky na zaplatenie 50 percent sumy za jeho zreštaurovanie. Reštaurátori pamätník obnovia budúci rok. ■ -red-

Foto – Peter Lukáč ml.

Do knižnice obec nakúpi knihy za 2 000 eur

Obci sa podarilo získať dotáciu 2 000 eur z Fondu na podporu umenia na nákup nových kníh, a tak by už v januári mala byť obecna knižnica bohatšia o množstvo nových publikácií. Levárska knižnica sa snaží ponúkať čitateľom kvalitné služby. Po minuloročnej rekonštrukcii priestorov, nákupe nového nábytku a zavedení knižničného softvéru je obnovenie knižničného fondu ďalšou dobrou správou pre jej návštevníkov. ■ -red-

Foto – Peter Lukáč ml.

Klub dôchodcov bude od jari v nových priestoroch

Obec bola opäť úspešná v úsilí o získanie finančnej dotácie. Tentoraz od ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie. Ministerstvo Veľkým Levárom poskytlo finančný príspevok 25 000 eur na rekonštrukciu klubu dôchodcov. Na Slovensku v rámci výzvy podporilo len 50 samospráv – Leváre obstáli v tvrdej konkurencii.

Po dohode so zástupcami seniorov sa na účely klubu dôchodcov zrekonštruujú nevyužívané priestory v areáli zdravotného strediska po bývalej cukrárni. Seniori získajú po rekonštrukcii moderné priestory s väčšou výmerou, viacerými miestnosťami a sociálnym zázemím.

Staré priestory, ktoré sa nachádzajú v budove pri reštaurácii Verde a sú v nevyhovujúcom stave, sa uvoľnia a pripraví na iné využitie.

Projekt musí obec zrealizovať do 31. marca 2021. ■ -red-

Športové organizácie opäť dostali od obce podporu

V čase obmedzení, ktoré organizovaný šport tento rok zažíva, sa obec snažila športovcom vliať trochu optimizmu, a to vo forme materiálnej a finančnej podpory jednotlivých športových organizácií.

Počas roka obec vymenila okná v administratívnej časti budovy telovýchovnej jednoty, ktorú využívajú futbalisti, a pomohla vytvoriť vhodnejšie podmienky na činnosť vedenia futbalového klubu.

Finančnú podporu získali aj členovia stolnotenisevého oddielu či Boxing club Veľké Leváre. Aj posilňovňa mohla vďaka dotácii modernizovať svoje vybavenie a zlepšiť tak služby pre svojich návštevníkov.

V podpore športu bude obec pokračovať aj v budúcom roku. Obecný rozpočet na rok 2021 by mal byť schválený v decembri, žiadosti o dotáciu môžu športové organizácie podávať do 31. januára 2021. ■ -red-

Vývoz komunálneho odpadu od nového roka len z „očipovaných“ nádob

Od nového roka sa bude v obci vyvážať zmiešaný komunálny odpad len zo smetných nádob označených RFID transpondérom (čipom). Nádoby, ktoré nebudú mať elektronický čip, sa vyvážať nebudú.

V decembri bude obecný úrad označovať doposiaľ neoznačené nádoby. Nádoby určené na zber papiera a skla RFID transpondérom neoznačí. Tie občania obdržali od obce zdarma za účelom realizácie separovaného zberu a v zmysle zákona o odpadoch sa nesmú používať na zber zmiešaného komunálneho odpadu. Od nového roka končí tiež možnosť zbierať odpad do plechových smetných nádob. Občania si môžu novú plastovú smetnú nádobu zakúpiť na obecnom úrade. Smetná nádoba o objeme 120 litrov stojí 24 eur a do domácnosti ju po zaplatení v prípade požiadavky dopravia pracovníci obce. Samozrejme, domácnosť si môže zakúpiť smetnú nádobu aj inde, avšak nádoba musí disponovať predprípravou na inštaláciu RFID transpondéra a musí mať objem 120 alebo 240 litrov v závislosti od veľkosti domácnosti.

Kolko nádob na odpad môže mať domácnosť

V zmysle všeobecne záväzného nariadenia o odpadoch má domácnosť s jedným až štyrmi členmi nárok na jednu 120-litrovú nádobu. Domácnosť s viac ako piatimi členmi má nárok na dve 120-litrové nádoby alebo na jednu 240-litrovú nádobu. Domácnosť, v ktorej býva osoba so zdravotným znevýhodnením spôsobujúcim vyššiu tvorbu odpadu (plienky a pod.), má nárok na zapožičanie ďalšej nádoby.

Čipovanie nádob prinesie občanom finančný benefit

Označovanie nádob transpondérmi a následná evidencia hmotnosti odpadu a počtu vývozov má pre občana zmysel. Domácnosti využívajúce 120-litrové a 240-litrové nádoby, ktoré budú poctivo separovať odpad a v budúcom roku obmedzia počet vývozov, resp. budú tvoriť menej odpadu, bude obec finančne motivovať vo forme zľavy na poplatku za odpad. O presných pravidlách bude obecný úrad každú domácnosť informovať prostredníctvom samostatného letáka do konca roka 2020.

Ilustračné foto – Pixabay.com

Poctivá separácia a zníženie tvorby odpadu sa tak prvýkrát v histórii cielene prejavia na peňaženke domácnosti. Zároveň sa obec Veľké Leváre zaradi medzi obce využívajúce inovácie a elektronizáciu pri spravovaní odpadového hospodárstva. ■

Richard Nimsch, starosta

Pozn.: V čase uzávierky Levárskych novín 4/2020 nebol ešte systém motivácie občanov schválený obecným zastupiteľstvom zvolaným na 16. 12. 2020, preto v článku nebolo možné zverejniť presné detaily.

Foto – Peter Lukáč ml.

Foto – archív DHZ

Hasičská zbrojnica má nové brány

Na budove hasičskej zbrojnice obec vymenila garážové brány. Zostáva ešte upraviť ukončenie strechy a obnoviť čelnú fasádu. Budova sa modernizuje vďaka dotácii, ktorú obec získala od ministerstva vnútra a Prezídia Hasičského a záchranného zboru. ■ *-red-*

Bude sa rekonštruovať vodovod

Časté poruchy vodovodu, opakujúce sa výpadky dodávky pitnej vody či nízky tlak vody počas letných mesiacov – to všetko by sa čoskoro malo stať minulosťou. Do Veľkých Levár smeruje takmer 3,8 milióna eur na obnovu vodovodu.

Rekonštrukciu bude financovať Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s.

V tejto chvíli sa zhotovujú plány staveb-

ných prác a vytyčujú siete. Stavať by sa malo začať začiatkom nového roka.

Ide o náročnú stavbu, ktorej zhotovenie potrvá dva roky – bude sa uskutočňovať za plnej prevádzky jestvujúceho vodovodu. Na rekonštrukciu vodovodu sa použije prvotriedny materiál – tvárna liatina s povrchovou úpravou zabezpečujúcou odolnosť na mnohé desaťročia a tiež s vnútornou úpravou proti

usádzaniu nežiaduceho nánosů obmedzujúceho prietok vody.

Stavba si bude vyžadovať intenzívnu spoluprácu obce, dodávateľa a obyvateľov jednotlivých ulíc.

Predstavitelia obce netaja radosť, že sa Bratislavská vodárenská spoločnosť a jej akcionári rozhodli realizovať investíciu takého rozsahu práve vo Veľkých Levároch – podľa slov starostu intenzívna spolupráca od jari 2019 priniesla ovocie. ■ *-red-*

Prebieha sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Na Slovensku tak ako v ostatných krajinách EÚ prebieha sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021.

Najskôr sa sčítajú domy a byty

V prvej fáze, ktorá sa začala 1. júna a potrvá do 12. februára, sa sčítavajú domy a byty. Ich sčítanie sa uskutočňuje bez účasti obyvateľov. Využívajú sa naň údaje zo sčítania v roku 2011, údaje z katastra nehnuteľností, z registra adries, z daňovej evidencie, z evidencie kolaudačných rozhodnutí, z evidencie stavebných povolení a podobne. Vo Veľkých Levároch sú už všetky zaevidované domy a byty sčítané.

V druhej fáze sa sčíta obyvateľstvo

Druhá fáza sčítania je zameraná na sčítanie obyvateľov. Začne sa 15. februára a potrvá do 31. marca, obyvateľia teda budú mať na sčítanie sa šesť týždňov.

Povinnosť sčítať sa vyplnením sčítacieho formulára majú všetci obyvatelia Slovenskej republiky, teda každý, kto má v SR trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt. Za

neplnoletého obyvateľa a za osobu, ktorá nie je spôsobilá na právne úkony, má povinnosť vyplniť sčítací formulár zákonný zástupca.

Obyvatelia, ktorí sa nemôžu alebo nevedia sčítať sami, sa môžu sčítať s pomocou blízkej osoby alebo využiť pri sčítaní pomoc obce. Obec zriadí miesto, kde občanom so sčítaním pomôže asistent. V obci budú pôsobiť aj mobilní asistenti, ktorí navštívia obyvateľa a sčítajú ho doma v prípade, že o takúto službu požiada (napr. z dôvodu imobility).

Sčítanie je elektronické

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov je elektronické. Vyplnenie elektronického formulára by nemalo zaberať viac ako 10 minút. Sčítať sa možno kedykoľvek a kdekoľvek využitím počítača, tabletu alebo mobilu s pripojením na internet. Sčítací formulár sa nachádza na webovej stránke www.scitanie.sk.

Sčítať sa možno aj cez mobilnú aplikáciu, ktorá bude dostupná pre operačné systémy Android a iOS.

Kolko otázok treba vyplniť

Po autentifikácii čaká obyvateľa sčítací formulár, ktorý obsahuje 14 otázok. Všetky otázky sú doplnené o krátke vysvetlivky, vyplňanie by teda malo byť jednoduché a rýchle.

Všetky údaje, ktoré obyvateľ uvedie v sčítacom formulári, sa musia vzťahovať k rozho-

dújúcu okamihu sčítania, ktorým je polnoc z 31. decembra 2020 na 1. január 2021.

Ochrana osobných údajov je prioritou

Štatistický úrad deklaruje, že pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021 je prioritou ochrana osobných údajov obyvateľov a že bezpečnosť zberu a spracovania údajov je základnou podmienkou realizácie sčítania. Všetky údaje poskytnuté štatistickému úradu sa smú spracúvať výlučne na potreby sčítania. Podľa vyjadrenia štatistického úradu sú všetky získané údaje chránené pred únikom, zneužitím alebo krádežou.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov má po desiatich rokoch priniesť komplexný pohľad na to, ako sa Slovenská republika a jej obyvatelia za uplynulé obdobie zmenili. Má priniesť informácie o stave spoločnosti, o jej demografických, sociálno-ekonomických a kultúrnych štruktúrach, o domácnostiach obyvateľov a ich bývaní.

Údaje v ňom získané majú slúžiť ako základ pre územné plánovanie obcí, riešenie systému dopravy, budovanie sietí záchranných služieb, nemocníc, škôl, centier voľného času, obchodov, kultúrnych ustanovizní a služieb. ■

-red-

SODB SČÍTANIE
2+21 OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV

MAS Dolné Záhorie: Spájame sily pre rozvoj nášho regiónu

Občianske združenie Dolné Záhorie, ktoré dostalo štatút miestna akčná skupina (MAS), vzniklo v roku 2014 za účelom vytvorenia vyššej úrovne spolupráce a integrácie, ktorá prinesie potrebnú synergiu, vyššiu kvalitu a lepšie zapojenie obyvateľov do hľadania nových a inovátnych nápadov a rozhodovania o území. MAS Dolné Záhorie má aktuálne 39 členov, z toho 18 obcí a miest. Členom je aj obec Veľké Leváre. V rámci inovatívneho nástroja stratégie rozvoja vedeného komunitou (CLLD) MAS Dolné Záhorie spája skúsenosti, prostriedky a ľudské zdroje mikroregiónu na posilnenie vzájomnej koordinácie, partnerstva a spolupráce pri riešení aktuálnych problémov. Prepájame záujmy a participatívne realizujeme nové nápady a projekty iniciované zvnútra mikroregiónu, na ktoré dokážeme poskytnúť finančné prostriedky. Financovanie miestneho rozvoja vedeného komunitou je zabezpečené z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka prostredníctvom Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2023. Zriadená kancelária

MAS Dolné Záhorie funguje od marca 2018 v prenajatých priestoroch v budove MKIC v Stupave. Pracovníci kancelárie vykonávajú kľúčové činnosti súvisiace s uskutočňovaním stratégie CLLD. Poskytuje zázemie pre fungovanie a plnenie úloh MAS, pre výkon základných činností orgánov a členov verejno-súkromného partnerstva (MAS).

Vidiecke sídla Dolného Záhoria majú špecifické potreby a čelia rozmanitým výzvam. V rámci svojej stratégie CLLD MAS Dolné Záhorie podporí poľnohospodársku činnosť, osobitne mladých farmárov, v oblastiach špeciálnej rastlinnej a živočíšnej výroby, diverzifikáciu podnikov smerom k agroturizmu a službám pre vybrané cieľové skupiny v dotknutom území. V oblasti miestneho rozvoja podporí projekty miestnych obcí zamerané na zvýšenie kvality života ich obyvateľov (malá infraštruktúra, verejné priestranstvá a pod.), komunitné a terénne ambulantné sociálne služby, rozvoj podnikania a tiež niekoľko projektov podpory zakladania malých nepoľnohospodárskych podnikov.

Kto môže byť žiadateľom o finančné príspevky?

Žiadateľom o nenávratný finančný príspevok musí byť oprávnený žiadateľ, ktorý je definovaný v rámci podmienok jednotlivých výziev. Nemusi však byť členom MAS Dolné Záhorie, musí mať registrované sídlo alebo prevádzku na území MAS Dolné Záhorie.

Aktuálne vyhlásené výzvy na predkladanie projektov a podrobné informácie k podmienkam vyhlásených výziev nájdete na našej stránke www.masdolnezahorie.sk.

Členstvo v MAS zostáva otvorené aj pre ďalšie relevantné subjekty alebo fyzické osoby z dotknutého územia, ktoré prejavia záujem a odhodlanie podieľať sa na širokom spektre činností MAS, ktorých strategickým cieľom je „využitím vnútorného potenciálu územia prostredníctvom integrovaného prístupu k miestnemu rozvoju vedenému komunitou zvýšiť do roku 2023 jeho konkurencieschopnosť, výkonnosť a adaptabilitu pri súčasnom zvyšovaní kvality života jeho obyvateľov a návštevníkov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja“. ■

MAS Dolné Záhorie

Veľké Leváre

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 - 2020

Pri plošnom testovaní na covid-19 prešli testom nielen občania, ale aj obec

Pri celoštátnom testovaní boli otestovaní nielen občania na koronavírus, ale aj schopnosť obce v krátkom čase pripraviť, zabezpečiť a zrealizovať akciu, na ktorú boli kladené vysoké požiadavky.

V sobotu 31. októbra a v nedeľu 1. novembra v čase od 7.00 do 22.00 h sa aj vo Veľkých Levároch uskutočnilo plošné testovanie obyvateľov na nový koronavírus.

Napriek tomu, že samosprávy na prípravu testovania nedostali od štátu veľa času a do poslednej chvíle bolo okolo neho veľa nejasností, vo Veľkých Levároch sa podarilo všetko zabezpečiť a pripraviť dostatočné zázemie pre personál aj testovaných občanov dokonca v predstihu.

Obec na príprave a uskutočnení testovania spolupracovala s armádou SR. Vytvorila odborné miesta, zabezpečila administratívne sily aj zdravotníkov. Armáda sa postarala o zdravotnícky materiál a certifikáty. Zástupcovia ozbrojených síl boli so zriadenými odbornými miestami plne spokojní.

O testovaní poskytovala obec občanom informácie prostredníctvom rozhlasu, obecnej internetovej stránky, obecnej mobilnej aplikácie a stránky na Facebooku. Základné informácie boli doručené do každej domácnosti vo forme jednoduchého letáka.

Aby sa pri testovaní v čo najväčšej miere zamedzilo šíreniu koronavírusu, boli v obci zriadené tri odborné miesta. Všetky boli umiestnené v exteriéri, a to vo dvore obecného úradu, vo dvore hasičskej zbrojnice a na futbalovom štadióne. Príslušnosť občanov k odborným miestam bola rovnaká ako pri voľbách, občania však mohli využiť ktorékoľvek odborné miesto. V snahe zabezpečiť plynulý priebeh testovania obec odporúčala

navštíviť odborné miesta podľa harmonogramu založeného na začiatčnom pismene priezviska.

Na testovaní sa nemuseli zúčastniť deti do 10 rokov a seniori nad 65 rokov, ktorí však následne boli povinní dodržať 10-dňovú karanténu. Občania sa preukazovali občianskym preukazom, deti preukazom poistenca.

Obec dokonca sprístupnila internetové linky, na ktorých boli zverejňované fotografie spred odborných miest vyhotovené kamerovým systémom. Občania si tak mohli overiť dĺžku radu a rozhodnúť sa z pohodlia domova, kedy ísť na testovanie. Zábery boli aktualizované v pravidelných intervaloch.

Najväčší záujem o testovanie bol v sobotu. Len do obednej prestávky bolo bez väčších problémov otestovaných asi 650 osôb. V nedeľu bol záujem o testovanie menší. Netvorili sa príliš dlhé rady.

Tri odborné tímy otestovali v sobotu 1 856 ľudí, v nedeľu 878, spolu 2 734. Celkovo sa vo Veľkých Levároch podarilo zachytiť 13 infekčných osôb, z toho v sobotu 7 a v nedeľu 6.

Pri celoštátnom plošnom testovaní boli otestovaní nielen občania na koronavírus, ale aj schopnosť obce v krátkom čase pripraviť, zabezpečiť a zrealizovať akciu, na ktorú boli

Fotografie – archív OcÚ

kladené vysoké hygienické, administratívne, logistické a organizačné požiadavky.

Ďakujem zdravotníkom, ktorí od siedmej hodiny ráno do dvadsiatej druhej hodiny večer stáli na nohách a realizovali testy. Vďaka patrí dobrovoľníkom, ktorí zabezpečovali administratívne práce. Ďakujem tímom obecných pracovníkov a levárskym hasičom za to, že cez víkend pomohli pri organizácii a priebežne riešili vynárajúce sa problémy. Oceňujeme spoluprácu s príslušníkmi ozbrojených síl, pod ktorých velením testovacie tímy pracovali.

A ďakujeme aj sponzorom a občanom, ktorí prácu tímov ocenili poďakovaním, pozdravom či prinesením koláčikov.

Plánované druhé kolo testovania bolo v okrese Malacky napokon zrušené. Testovanie sa uskutočnilo len v tých okresoch, v ktorých bol v prvom kole testovania podiel pozitívnych testov väčší ako 0,7 %. Rozhodol o tom ústredný krízový štáb. Podiel pozitívnych testov dosiahol v okrese Malacky 0,52 %; vo Veľkých Levároch 0,48 %. ■

Richard Nimsch, starosta

Foto – Peter Lukáč ml.

Prváci vysadili 43 líp

Minulý rok bola v obci založená nová tradícia, výsadba stromov levárskymi prvákmi. Prišla jeseň, a teda čas v novej tradícii pokračovať. 25. novembra deti s pomocou dospelých zasadili 43 líp. Predĺžili tým jeden rok staré lípové stromoradie na 1,3 kilometra až k ceste smerujúcej na Babie jazero.

Prváci tak majú živú pamiatku na svoje začiatky v základnej škole. Stromčeky budú rásť zároveň s nimi a sprevádzať ich celý život. Budú živou pripomienkou toho, kde deti prežili detstvo a kde majú korene.

Obec ďakuje sponzorom: páňovi Petrovi Paštekovovi za poskytnutie konského hnoja a geodetovi páňovi Branislavovi Šteflíkovi

za vytýčenie hraníc obecného pozemku, členom DHZ Veľké Leváre za úvodnú zálievku stromov a zamestnancom obce za pomoc pri výsadbe.

Projekt výsadby podporil individuálnou dotáciou vo výške 500 eur župan Bratislavského samosprávneho kraja Juraj Droba, zvyšné výdavky boli financované z rozpočtu obce. ■

-red-

Fotografie – Milan Hruboš

Fotografie – archív OcÚ

Nová cyklotrasa sa už buduje

Dvadsaťohtého októbra sa na chodníku vedúcom z Levár na železničnú stanicu objavili prvé stavebné stroje: začalo sa s výstavbou novej cyklotrasy medzi železničnou stanicou vo Veľkých Levároch a Malými Levármi. Stavebné práce prebiehajú striedavo v chotári Veľkých Levár a v časti Jehličky smerom na Malé Leváre.

Napriek tomu, že chodník na železničnú

stanicu je vybúraný, dodávateľ stavebných prác – spoločnosť Swietelsky Slovakia – sa snaží udržiavať ho pre peších priechodný. To bude možné dovtedy, kým nebude vybúraný mostík ponad kanál. Ten potom v priebehu niekoľkých nasledujúcich dní nahradí nové premostenie.

Dodávateľ má v pláne ukončiť do Vianoc asfaltovacie práce na chodníku od železničnej

stanice po most nad kanálom; na Jehličkách má byť dokončené betónovanie. Priebeh prác, samozrejme, môže ovplyvniť počasie.

Výstavba cyklotrasy dočasne obmedzuje pohyb chodcov a cyklistov a sťažuje prístup na železničnú stanicu. Výsledné dielo však o niekoľko týždňov prinesie obyvateľom zvýšený komfort a bezpečnosť. Obec preto žiada o zhovievavosť a trpezlivosť.

Projekt je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, z príspevku Slovenskej republiky a z rozpočtu obce. ■

-red-

Foto – Peter Lukáč ml.

Vyučovanie počas korony

Napriek pretrvávajúcim obmedzeniam a neustálej hrozbe rozšírenia nákazy naša škola nezaháľa. Či už dištančne, alebo prezenčne – vyučovanie i aktivity sú v plnom prúde.

Na prvom stupni prebieha vyučovanie podľa rozvrhu. Aj telesnú a hudobnú výchovu, ktoré sa teraz musia vyučovať značne obmedzene, nahrádzajú učitelia najlepšie, ako

vedia – vychádzkami, počúvaním hudby, cvičeniami a, samozrejme, hrami.

Žiaci druhého stupňa sa vzdelávajú dištančne. Rada by som aj prostredníctvom Levárskych novín poďakovala všetkým pedagógom a pochválila všetkých žiakov, ktorí zodpovedne pristupujú k svojmu vzdelávaniu a svedomito pracujú. Na online hodinách býva neraz i zábava – napríklad keď šiestaci na biológii prezentujú v priamom prenose svoje domáce zvieratko.

I keď stretávanie sa je značne obmedzené, ponúkame deťom rôzne možnosti, aby sa mohli porozprávať, zasmiať sa či sa poradiť – s učiteľmi, asistentmi, špeciálnou pedagogičkou či psychologičkou. Využívame online hovory cez aplikáciu Teams, písanie správ cez Edupage či telefonické hovory, alebo SMS správy. Žiaci, ktorí tieto možnosti nemajú, prichádzajú do školy dvakrát do týždňa a učia sa v malých skupinkách. Výhody aspoň takéhoto vyučovania si pochvaľujú žiaci i učitelia.

Nespíme na vavrínoch ani čo sa súťaží týka, do čoho môžeme, do toho sa zapojíme. V novembri to bola olympiáda zo slovenského a anglického jazyka, začiatkom decembra nás čaká Pytagoriáda. Vymýšľame i vlastné projekty – učitelia telocviku vyzvali žiakov na kondičný viacboj v online priestore. Od nového roka začíname pracovať na novom projekte – druhostupniari sa zoznámia s programovaním micro:bitov.

Veríme, že situácia sa postupne zlepší a že sa po Novom roku už všetci, žiaci i učitelia, stretneme opäť v škole pri riadnom vyučovaní. Pretože nechýba len preberaná látka, chýbajú kontakty s kamarátmi, spoločné akcie – to, čo robí školu školou. ■

Vladimíra Perníková, riaditeľka školy

Láska v škatuli od topánok

Už ste niekedy rozmýšľali nad tým, načo všetko je dobrá škatuľa od topánok? Dá sa do nej všeličo schovať – napríklad aj kopec lásky! Lásky k druhým – blízkym či neznámym – formou darčeka, ktorý nikto nečaká, o to viac však poteší. V tomto predvianočnom čase na celom Slovensku prebieha zbierka rôznych drobností pre našich starších spoluobčanov, babičky a deduškov v domovoch dôchodcov.

V minulom roku sa do zbierky zapojila naša škôlka, v tomto roku sa zúčastňuje už celá škola. Z dôvodu preventívnych opatrení, keď aj balíčky musia byť v karanténe, aby boli pre svojich príjemcov nielen potechou, ale aj bezpečné, nemáme na zbierku veľa času. Napriek tomu balíčkov pribúda a veríme, že nakoniec odovzdáme toľko, aby sme potešili čo najviac našich najstarších. Všetkým darcom zo srdca ďakujeme. ■

VP

Foto – archív Ocu

Škola opeknela

Environmentálny fond poskytol Veľkým Levárom financie na zateplenie časti budovy základnej školy. Škola sa môže po mnohých rokoch pochváliť investíciou do obvodového plášťa. Podarilo sa znížiť energetickú náročnosť budovy a hlavne školu skrášliť.

V tomto roku je to už tretia významná investícia do areálu základnej a materskej školy financovaná z dotácií a nenávratných finančných príspevkov – okrem zateplenia sa z fondov Európskej únie podarilo zrekonštruovať a rozšíriť materskú školu a z dotácie úradu vlády vybudovať detské ihrisko.

V zatepľovaní školy má obec v úmysle pokračovať aj v novom roku, preto bude opäť bojovať o pridelenie štátnej dotácie. Na zateplenie boli Veľkým Levárom poskytnuté finančné prostriedky prvýkrát. ■ *-red-*

Foto – archív ZŠ

Petrov zdar! alebo O čom všetkom je rybárstvo

Možno viete, možno nie, prečo sa rybári zdravia pozdravom Petrov zdar. Možno viete, možno nie, že rybárstvo nie je len o úlovku čo najväčšej ryby. O čom všetkom je, čo všetko rybári robia, o tom, ako funguje Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu Malé Leváre – Veľké Leváre (MO SRZ), sme sa porozprávali s jej predsedom pánom Mariánom Hentekom a tajomníkom pánom Jozefom Landlom.

Ako sa človek dostane k rybárstvu? Ako to bolo u vás?

Marián Hentek: Všetliako. Niekoho pochytil rybárska vašeň tak, že raz išiel na ryby a podaril sa mu úlovok a už ho to drží. Mňa napríklad doviedol k rybárstvu otec. Je rybár, takže ja som k tomu prišiel takto a už mi to ostalo.

Jozef Landl: Áno, rybárom sa môže stať človek z rôznych dôvodov. Jedného láka lovecká vašeň, neopísateľné pocity pri zdolávaní ryby bez ohľadu na to, či si rybu privlastní alebo ju pustí. Iného oddych a relax pri vode. Myslím si však, že jedno majú všetci rybári určite spoločné: lásku k prírode. Veď kto sa

vždy staral o prírodu, vodu a lesy? Boli to poľovníci a rybári. Dá sa povedať, že práve poľovnícke a rybárske združenia patrili k prvým ochranárskym spolkom, ktorých máme v súčasnosti niekoľko. Vedeli – a verím, že vedia doteraz – hospodáriť a ochraňovať flóru i faunu v revíroch im pridelených.

Pán Hentek, takže otec vám odovzdal rybárske žezlo či, lepšie povedané, udiču. Vy ste však aj predsedom miestnej rybárskej organizácie...

Marián Hentek: Áno. Otec je len rybár. V úvodzovkách len rybár. Ja som mal vždy tendenciu či snahu prispievať aj k chodu vecí okolo rybárstva, a preto som aj napokon kandidoval do výboru miestnej organizácie. Najskôr som bol radovým členom, neskôr som dostal funkciu veliteľa rybárskej stráže a bol som vo výbore organizácie. A potom som sa stal predsedom.

Pán Landl, kedy a kto založil vo Veľkých Levároch miestnu organizáciu?

Jozef Landl: Ja som sa stal členom terajšej MO SRZ pred 30 rokmi, takže sa nemôžem stavať do polohy pamätníka. V našej orga-

nizácii máme ešte dosť žijúcich členov, ktorí si pamätajú pôvodnú rybársku organizáciu, ktorá obhospodarovala všetky rybárske revíry na Záhorí patriace pod SRZ. Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu dlhodobo aktívne pôsobí na území obce Veľké Leváre. Založená bola v roku 1978. Zakladateľmi alebo členmi, ktorí sa najviac zaslúžili o odčlenenie od pôvodnej rybárskej organizácie a o vznik MO SRZ Veľké Leváre, boli už nebohí páni Ecker, Knotek a Kimlička.

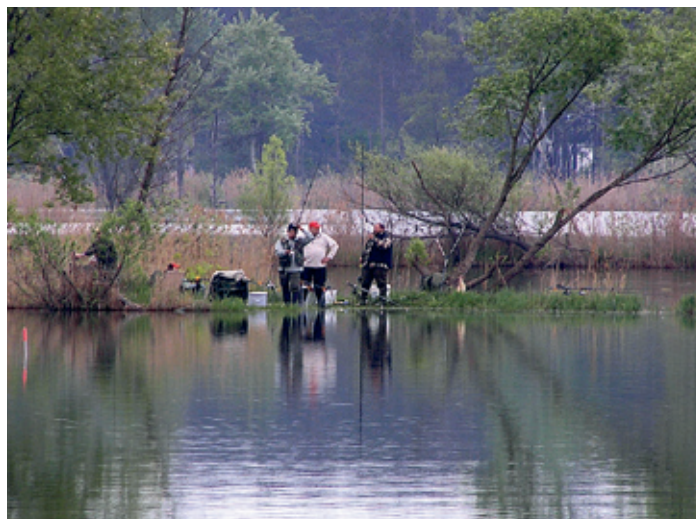
Počas predchádzajúcich 42 rokov prešla organizácia rôznymi zmenami a transformáciami až do dnešnej podoby MO SRZ Malé Leváre – Veľké Leváre. Keďže väčšina našich rybárskych revírov bola a je v chotári Malých Levár, prišlo po určitých kompromisoch k dohode a MO sa premenovala na Malé Leváre – Veľké Leváre. MO SRZ obhospodaruje deväť kaprových rybárskych revírov a jeden pstruhový revír. Nachádzajú sa v katastrálnych územiach Malých a Veľkých Levár. Medzi najatraktívnejšie a najviac navštevované revíry patrí štrkovisko Kňaz o rozlohe 65 ha, nachádzajúce sa v rekreačnej oblasti Rudava, Raudazí o rozlohe 9 ha, Stará Morava o rozlohe 21,2 ha a tok rieky Morava č. 4 v dĺžke 9 km.

Kolko členov má aktuálne miestna organizácia?

Jozef Landl: Veľkosť členskej základne je pohyblivá, keďže závisí od zaplatenia členského príspevku. Dlhší čas sa však pohybuje v rozmedzí 750 až 800 dospelých členov. U detí od 3 do 15 rokov je to od 130 do 160 členov.

Kto a ako sa môže stať členom vašej organizácie? Má člen aj nejaké povinnosti?

Jozef Landl: Rybárom sa môže stať každý záujemca. SRZ je dobrovoľné združenie občanov, jedno z najstarších. Záujemca si musí podať prihlášku za člena. O jej prijatí rozhoduje výbor MO, ktorý je na to splnomocnený členskou schôdzou. Záujemca o členstvo sa

potom musí oboznámiť so zákonom o rybárstve a jeho vyhláškou a po úspešnom absolvovaní testu a zaplattení zápisného a členského príspevku sa stáva členom SRZ. Medzi základné povinnosti každého rybára patrí platenie členských príspevkov, zúčastňovanie sa na schôdzach a odpracovanie brigád.

Môže sa stať, že výbor MO niektorú prihlášku aj neschváli?

Marián Hentek: Áno. Napríklad keď je niekto pytlák. Ten sa naším členom stať nemôže. Ani tí, ktorí boli vylúčení z iných rybárskych organizácií a máme o nich referencie. Vo výnimočných prípadoch sa teda stáva, že prihlášku za nového člena neschválime. Niekedy sa stane aj to, že niekto nespraví vstupný test. Ten test však naozaj nie je ťažký, skladá sa z bežných otázok o rybolove a niekoľkých otázok zo znalosti rybárskeho zákona.

Ako vyzerá štruktúra vašej organizácie?

Marián Hentek: Miestnu organizáciu riadi 7-členný výbor. Tvoria ho predseda Marián Hentek, zástupca predsedu pán Jozef Kujan, tajomník pán Jozef Landl, hospodár pán Martin Šipka, zástupca hospodára pán Ľubomír Hajdin a dvaja členovia výboru – pán Pavel Fajták a pán Radoslav Pullman. Organizácia má kontrolnú a disciplinárnu komisiu a tiež rybársku stráž, ktorej vedúci je pán Patrik Kupec.

Čo všetko robí výbor?

Marián Hentek: Výbor sa pravidelne stretáva po celý rok. Pripravuje výročnú správu, rieši rozpočet a hospodárenie, vedie si štatistiky, eviduje prihlášky za členov, plánuje a organizuje preteky a všetky aktivity organizácie počas roka. Výbor vlastne všetko organizuje a zabezpečuje. Keď sa robia preteky, sme pri tom väčšinou všetci. Každý rok máme vo zvyku organizovať troje pretekov – hlavné rybárske, detské a preteky pre sponzorov a hostí. Tento rok sme plánovali usporiadať ako prvé preteky detské, pretože na prvých pretekoch sa väčšinou nachytá najviac rýb. Korona nám však skrížila plány. Chceli sme, aby deti mali radosť z úlovku, aby sa nadchli pre rybárstvo. Ide nám o podchytenie detí a ich pritiahnutie do prírody od počítačov a tabletov, o celkový rozvoj rybárstva a povedomia dôležitosti chrániť prírodu.

To je veru krásny cieľ. Porozprávajte čitateľom viac o detských pretekoch. Ako prebiehajú?

Marián Hentek: Na detských pretekoch od rodičov ani od detí nevyberáme žiadne štartovné, robíme to skrátka pre deti. Je nám jedno, kto príde. Kto príde, ten príde. Každým rokom účasť stúpa. Deti sú ocenené zaujímavými vecnými darmi, dokonca aj medailami. Každé zúčastnené dieťa dostane nejakú odmenu. Na základe skúseností z detských pretekov som navrhol zaviesť tri súťažné kategórie: deti do 5 rokov, od 5 do 10, od 10 do 15 rokov. Predtým sa totiž stávalo, že detské preteky vyhral vždy ten najskúsenejší najstarší detský rybár, čo bolo demotivujúce pre tých najmenších alebo menej skúsenejších, tí boli vždy sklamaní.

Jozef Landl: Detské preteky sú tak trochu netypické. Robíme ich 8. mája a zúčastniť sa na nich môžu všetky deti zo širokého okolia bez ohľadu na to, či chytajú alebo nechytajú ryby. Deti dostanú pred pretekmi balíček s občerstvením, nejaké sladkosti. Nápoj je k dispozícii počas celého podujatia. Po ukončení pretekov si malí rybári prevezmú ceny a drobné predmety s rybárskou tematikou. Odmenené sú aj deti, ktoré sa na love nezúčastnili. V minulosti sme tieto preteky organizovali pri príležitosti Dňa detí, teraz je to s určitým predstihom. Nevyčísliteľný prínos takejto akcie je vytváranie lásky k prírode a k športovému rybárstvu u tých najmenších. Myslím si, že organizovanie takýchto akcií je správna cesta vo výchove k láske k prírode.

A ako je to s hlavnými rybárskymi pretekmi? Vieme, že pandémie podujatiam tento rok nepraje...

Jozef Landl: Hlavné preteky majú už dlhoročnú tradíciu a tešia sa záujmu širokej rybárskej i nerybárskej verejnosti. Zúčastňuje sa na nich pravidelne vyše 300 rybárov zo širokého okolia. Závisí to aj od počasia. V niektorých rokoch pretekalo okolo 500 rybárov. Preteky organizujeme pravidelne začiatkom mája. Bohužiaľ, tento rok sa pre protiepidemické opatrenia neuskutočnil.

Kde si môžu nájsť čitatelia informácie o vašej organizácii a vašich aktivitách?

Marián Hentek: Máme webovú aj facebookovú stránku, na nich možno nájsť všetky informácie, či už o prihláške za člena do 18 a nad 18 rokov, alebo o členskom príspevku a našej činnosti.

Čo pre vás rybárstvo znamená? Čo vám dáva?

Jozef Landl: Ťažko to opísať. Je to akási vašeň, s rybárstvom sa vždy spája príjemné uspokojenie. Pobyt pri vode a v prírode umožní

zabudnúť na všetko negatívne, čo vás trápi. Pre MO pracujem už vyše 25 rokov a v posledných rokoch tých príležitostí dostať sa k vode veľa nie je. Verím, že sa to zlepší.

Marián Hentek: Pre mňa bolo rybárstvo vždy veľká pasia. Keď som bol mladší, hlavná bola, samozrejme, radosť z úlovku. Dnes, keď už som starší a mám viac starostí aj ako funkcionár organizácie, keď je potrebné veľa vecí zariadiť, veľa komunikovať pri organizovaní pretekov a na pretekoch s ľuďmi, doslova vyhľadávam samotu. Dnes mi rybárčenie dáva zmysel vtedy, keď môžem mať nerušený kontakt s prírodou, priestor na samotu a oddych. Už tam nie som pre tú rybu samotnú. Málokedy už zoberiem rybu – keď ju chytím, púšťam ju. Dnes už je pre mňa rybárstvo najmä o oddychu v prírode.

Pamätám si, ako sme s otcom, ktorý bol tiež rybár, ako deti chodievali na ryby a vyrážali vždy s heslom Petrov zdar! Prezradte tým, ktorí tento pozdrav nepoznajú, prečo práve Petrov zdar.

Marián Hentek: Pozdrav sa spája so svätým Petrom, ktorý bol pôvodne rybárom. Je patrónom rybárov, obchodníkov s rybami, výrobcov sietí. Tak preto Petrov zdar.

Chceli by ste dodať niečo na záver? Nejaký odkaz pre našich čitateľov?

Marián Hentek: Ja by som jeden mal. Všimam si, že mnoho ľudí dnes berie rybárstvo veľmi komerčne. To napríklad mne nie je blízke. Pre mňa to nemá čaro. Ja som bol naučený ako dieťa sadnúť si s otcom na bicykel ráno o piatej a šliapať aj 8 – 10 kilometrov k revíru, pobudnúť v tichu v prírode a potom šliapať späť. Mal som z toho vždy silný zážitok. Žiaľ, dnes vidím v rybárstve veľa komercie, chýbajúcu úctu k prírode. Akoby sa z neho to čaro postupne vytrácalo. Mojou túžbou je, aby sa nám bohatstvo prírody a krásne zážitky z pobytu v nej podarilo uchovať pre ďalšie generácie. ■

ZuP

Viac o MO SRZ Malé Leváre – Veľké Leváre: www.mosrzlevare.sk, Facebook: MO SRZ Malé Leváre – Veľké Leváre

Takmer na kopci

Denne sme ho vídali, ako jazdí na svojom bicykli pod dedine. Prišiel čas, keď po viacerých pádoch musel svoj dopravný prostriedok odložiť. Pribudla palička, s ktorou schádzal do spodnej Jednoty a potom pomaly kráčal naspäť hore kopcom. Starý, ale dlhé roky rovnaký človek. A potom prišiel čas postupného, harmonického odchádzania doma.

Pod vrcholom kopca, na ktorom v Levároch stojí evanjelický kostol, sa 19. mája 1930 v známej obchodníckej rodine ako jediné dieťa rodičom Jánovi a Márii Mandelíkovcom narodil syn Ján.

V Bratislave vyštudoval aranžérstvo a potom prakticky až do odchodu do dôchodku pracoval ako fotograf pre obchodný dom Prior. V Levároch si ho mnohé rodiny volali fotografovať svadby, deti, rodinné oslavy. Vášňu pre fotografovanie mu pretrvala až do staroby, aj keď už jeho fotoaparáty boli odložené a na fotografovanie zostali len spomienky.

Svoju životnú lásku Elenu stretol Ján v Sološnici, tam aj uzavreli manželstvo. Pán Boh požehnal ich manželský vzťah tromi deťmi.

Keď v roku 2006 jeho manželka zomrela, prevzal po nej v evanjelickom kostole štafetu kostolníctva. V cirkevnom zbore desaťročia pôsobil aj ako dozorca, presbyter. Bol príkladom vzorného otca, deda a človeka, ktorý prežil ako Simeon v chráme detstvo, mladosť aj starobu.

To on prvý prichádzal do kostola. Otváral ho, kúril v ňom, rozsvetcoval ho, vykladal čísla piesní, zapáľoval sviece na oltári. Robil množstvo ďalšej drobnej, niekedy i namáhavej služby v chráme a v zbore. Nie preto, aby

Ján Mandelík (1930 – 2020)

mu to Pán Boh započítal ako dobrý skutok. Nerobil to ani „z kresťanskej povinnosti“. Robil to, lebo miloval Pána Ježiša, veril v neho, miloval cirkev, chrám, slovo Božie, odpustenie hriechov vo Večeri Pánovej.

Svoju vieru nikdy neopustil, zostal verný v zlých aj dobrých časoch a toto poslanstvo viery a lásky sa snažil odovzdať aj svojim najbližším s túžbou, aby ten vnútorný duchovný poklad nikdy nezanechal.

Mal veselú povahu, rád sa stretával s ľuďmi a vtipkoval aj v starobe. Vynikal kreatívnosťou, pracovitnosťou a neskonalou starostlivosťou a láskou k svojim deťom a vnúčatám. Žil obklopený svojou rodinou, o ktorú sa staral a ktorá sa s láskou starala oňho aj v čase jeho staroby a nemohúcnosti.

Bolo krásne privítať ho v kostole na jeho deväťdesiatku a byť opäť s ním. Bol najstarším členom cirkvi a tiež posledným pamätníkom kňaza Jána Maliarika.

Pod vrcholom kopca so svojím kostolom, vo svojom domove, takmer i dokonal. Pán života a smrti si povolal pána Jána Mandelíka 24. októbra 2020 v nemocnici v Malackách vo veku 90 rokov.

Miesto Jána Mandelíka po ľavej strane oltára, kde sme ho po dlhých desaťročiach mohli pri bohoslužbách vídať, zostane osirelé. V našich srdciach zostane navždy. ■

Radoslav Danko, ev. farár

Obec vydala kalendár na rok 2021

Obec Veľké Leváre vydala v spolupráci s občanmi kalendár na rok 2021 s fotografiami zobrazujúcimi našu dedinu v prvej polovici 20. storočia. Kalendár si možno kúpiť za 3 eurá v kultúrnom dome v čase výpožičných hodín obecnej knižnice. Seniori nad 70 rokov ho dostanú od obce ako darček, treba si ho vyzdvihnúť v kultúrnom dome. ■

-red-

*Milí Levárania,
radostné Vianoce,
pokoj a lásku v rodinách
a v novom roku pevné zdravie,
návrat všetkého dobrého
a pekného Vám želá
redakcia Levárskych novín*

Foto – Valéria Micháčeková

Pomník padlým

Téma pomníka padlým vo Veľkých Levároch sa na prvý pohľad môže zdať ako jasná a známa. Blížšie skúmanie však odhaľuje závažné nedostatky v základných informáciách. Napríklad v literatúre a v dobových prameňoch sa vyskytujú rôzne údaje o jeho postavení.

Čo hovoria o postavení pomníka pramene

Iniciatíva postaviť v Levároch pamätník vojakom, ktorí padli v prvej svetovej vojne, vzišla z dobrovoľného hasičského zboru. Vzhľadom na to, že vo vojne padli aj štyria členovia zboru, chceli si ich druhovia prostredníctvom pamätníka uctiť. V roku 1920 sa rozhodol samotný zbor, že jeho stavbu zrealizuje. Pôvodne malo ísť iba o pomník samotným padlým hasičom. K realizácii však nedošlo.

Na svojom zasadnutí 2. júla 1921 výbor hasičského zboru vec opäť prerokovával, pričom sa dohodol, že osloví obecné zastupiteľstvo, aby postavilo pomník občanom Veľkých Levár, ktorí padli v prvej svetovej vojne. Opäť bez výsledku. O niekoľko rokov neskôr – na valnom zhromaždení hasičského zboru 16. marca 1924 – prišiel opakované s návrhom oslovenia obecného zastupiteľstva vo veci postavenia pomníka padlým vojakom čestný veliteľ Ján Slovák. A opäť zostalo iba pri návrhu.

V literatúre sa môžeme stretnúť s informáciou, že levársky pomník padlým bol postavený v roku 1930. Žiadna z obecných

ani spolkových kroník však tento údaj nepotvrdzuje. Ba žiadna z kroník ani neuvádza, kedy bol pomník postavený. Rok 1930 ako rok postavenia pomníka sa vyskytuje aj v strojopisných stručných dejinách obce zo 70. a 80. rokov 20. storočia. Istý náznak, že o pamätníku sa reálne uvažovalo, nájdeme aj v dobovej tlači. Časopis Slovenské Záhorie vo svojom marcovom čísle v roku 1930 priniesol krátku správu: „Veľké Leváre. Naša obec chystá sa na dôstojnú oslavu 80tých narod. nášho drahého prezidenta T. G. Masaryka, pri ktorej príležitosti bude položený základný kameň pomníku padlým vo válke. Protektorát slávností prevzal náš rodák, býv. minister dr. A. Štefánek. Meštianska škola chystá divadlo, 'Sokol' akademiu pri spoluúčinkovaní 'Slov. spevokolu'. Ako vidieť, pripravujeme sa." To, či bol základný kameň skutočne aj položený, sa nepodarilo zistiť. V správach o samotnom priebehu slávností sa to neuvádza.

Zápis v hasičskej kronike z roku 1935 znova hovorí o návrhu predsedu zboru Jozefa Špetka, ktorý predložil na zborovej schôdzi, „aby pričinením hasič. sboru postavený bol vo Veľkých Levároch pomník padlých vo svetovej válke r. 1914 – 1918“.

Následne máme záznamy o pomníku až z roku 1949, a to z obcejnej aj hasičskej kroniky. V oboch sa píše o odhalení pomníka vojakom padlým v prvej (1914 – 1918) a druhej svetovej vojne (1939 – 1945) dňa 5. júna 1949.

Autori knihy Prvá svetová vojna a Záhorie (2019) uvádzajú, že pomník bol slávnostne odhalený v roku 1930. Tento údaj pochádza pravdepodobne z knihy Milana Hromníka Veľké Leváre (1997). Tomu však odporuje vyššie uvedená dobová informácia z hasičskej kroniky z roku 1935. Pomník pravdepodobne

Foto – Peter Lukáč ml.

postavila kamenosochárska dielňa Soják zo Strážnice. Tento údaj pochádza zrejme z poznatku, že rovnaký pomník postavila táto dielňa aj v Petrovej Vsi, kde bol odhalený v roku 1936.

V roku 1948 údajne došlo k obnove pomníka a jeho drobným úpravám. Podľa niektorých autorov (Prvá svetová vojna a Záhorie, 2019) boli odstránené fotografie vojakov padlých v prvej svetovej vojne a nahradené iba menoslovom a bol doplnený menoslov vojakov padlých v druhej svetovej vojne. Avšak pamätná kniha levárskej žandárskej stanice udáva celkom presnú informáciu, že „pomník padlých vojakov a partizánov“ postavila miestna organizácia Slub za 87 000 Kčs. Pomník bol následne slávnostne odhalený 5. júna 1949 za účasti veľkého obecnstva, ktorého počet miestni žandári odhadovali na 1 800 ľudí. Pomník po svojom príhovore odhalil predseda Okresného národného výboru v Malackách Gajderus.

Takže hádanka

Kedy bol postavený levársky pomník padlým? Bolo to v roku 1930? Alebo v roku 1949? Bolo to niekedy medzi rokmi 1935 a 1949? Alebo boli pomníky dva? Kto má dôveryhodné informácie, podklady, dobové dokumenty, fotografie, môže nám napísať do redakcie na adresu levarske.noviny@gmail.com.

A prečo sme v tomto čísle otvorili práve tému pomníka padlým?

Pretože obec dá pomník v budúcom roku odborne zreštaurovať. A to vďaka finančnej dotácii, ktorú nám na tento účel v októbri schválil Úrad vlády SR. Pri tej príležitosti sme začali výskum osudov tohto pamätníka – a súčasťou tohto výskumu sa môže stať každý z nás. ■

PaV

Slávnostné odhaľovanie pomníka v r. 1949

Foto – archív Petra Švarca

V Levároch sa vykoľajil vlak

V pondelok 28. septembra krátko pred siedmou hodinou ráno došlo vo Veľkých Levároch k vykoľajeniu nákladného vlaku. Vlak prichádzal v smere od Kútov. V súprave sa vykoľajili a prevrátili tri vagóny – jeden na začiatku nástupištia v železničnej stanici Veľké Leváre, druhý po vjazde do stanice a tretí na železničnom priecestí. Pri havárii sa pretrhlo trakčné vedenie a poškodili koľajnice. Vykoľajené vagóny na niekoľko hodín zablokovali cestu medzi Veľkými Levármi a Závozom aj samotnú železničnú trať v oboch smeroch. Pri havárii nebol nikto zranený. ■

PaV

Fotografie – Peter Lukáč m., Richard Nimsch

Oprava

V predošlom čísle Levárskych novín (3/2020) v článku Spolu sme silnejší (s. 12) sme uviedli informáciu, že „... po prvom kole ukončil klub spoluprácu s trénerom A-mužstva a starších žiakov Petrom Hukom...“. Táto formulácia nie je presná a môže vytvárať nesprávnu predstavu o priebehu situácie. Spoluprácu s klubom TJ Veľké Leváre ukončil samotný pán Peter Huk dobrovoľne z osobných dôvodov. Autor článku i redakcia sa pánovi Hukovi za uvedenú nepresnosť ospravedlňujú a ďakujú za upozornenie na ňu. ■